

OBSAH

ÚVODEM	7
1 UČITELSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ A KOMPETENCE UČITELE	11
1.1 Kontext současných diskusí o učitelském vzdělávání	11
1.2 Kompetence jako klíčový pojem učitelského vzdělávání	12
1.3 Problémy spojené s užíváním pojmu kompetence učitele	13
1.4 Profesní kompetence učitele	15
2 PEDAGOGICKÉ ZNALOSTI UČITELE	17
2.1 Fenomén vědění – historický exkurz	17
2.2 Interdisciplinární přístup ke zkoumání znalostí	19
2.3 Typy znalostí	21
2.4 Klasifikace znalostí dle kritéria „teorie versus praxe“	23
2.5 Pokus o vymezení pojmu „pedagogická znalost učitele“	24
3 ZNALOST A DALŠÍ PEDEUTOLOGICKÉ KATEGORIE	27
3.1 Pedagogické jednání učitele	27
3.2 Subjektivní teorie učitele	32
3.3 Pedagogické zkušenosti učitele	34
4 PEDAGOGICKÁ ZNALOST JAKO VÝZKUMNÉ TÉMA	37
4.1 Shulmanova teorie pedagogických znalostí	39
4.2 Teoretické a praktické znalosti učitelů	44
4.3 Subjektivní teorie jako kognice, jež řídí jednání učitele	47
4.4 Expertní znalosti a jejich implicitní dimenze	49
5 OD DIAGNOSTIKOVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH ZNALOSTÍ K MOŽNOSTEM JEJICH VÝZKUMU	53
5.1 Přehled technik a metod diagnostikování znalostí	55
5.2 Testy pedagogických znalostí	55
5.3 Asociační techniky	56
5.4 Projektivní techniky	59
5.5 Techniky založené na třídění	61
5.6 Metody verbalizace	64
5.7 Biografické metody	68
5.8 Možnosti a meze diagnostikování pedagogických znalostí	71

6	VÝZKUM PEDAGOGICKÝCH ZNALOSTÍ STUDENTŮ	73
6.1	Východiska výzkumu	73
6.2	Cíle výzkumného šetření a výzkumné otázky	74
6.3	Výzkumný design	74
6.4	Prezentace a analýza výzkumného materiálu	78
6.5	Případová studie Anny K.	111
6.6	Shrnující diskuse nálezů a závěry	116
7	CESTY ROZVÍJENÍ PEDAGOGICKÝCH ZNALOSTÍ	123
7.1	Reflexe jako předpoklad rozvíjení znalostí	123
7.2	Koncept reflexivní praxe podle A. D. Schöna	124
7.3	Student učitelství v roli výzkumníka	125
7.4	Metody a techniky rozvíjení pedagogických znalostí	126
8	POZNATKOVÁ BÁZE UČITELSTVÍ	129
8.1	Co je to poznatková báze učitelství?	130
8.2	Proč usilovat o poznatkovou bázi učitelství?	130
8.3	Z jakých typů znalostí by měla sestávat poznatková báze?	132
	ZÁVĚR	135
	SUMMARY	137
	SEZNAM LITERATURY	139
	JMENNÝ REJSTŘÍK	151
	VĚCNÝ REJSTŘÍK	155
	SEZNAM TABULEK	159
	SEZNAM OBRÁZKŮ	160
	SEZNAM POJMOVÝCH MAP	160
	PŘÍLOHA 1: DOTAZNÍK PZU	161
	PŘÍLOHA 2: SKÓRE POJMOVÝCH MAP	169